

Industrins energiomställning: FoU och stat-industri samverkan under fem decennier

Kristina Söderholm och
Patrik Söderholm
Luleå tekniska universitet

Syfte?

Öka kunskapen om den roll som branschövergripande FoU samt stat-industri samverkan har spelat för pappers- och massaindustrins energiomställning under fem decennier (1970-2020).

Varför intressant?

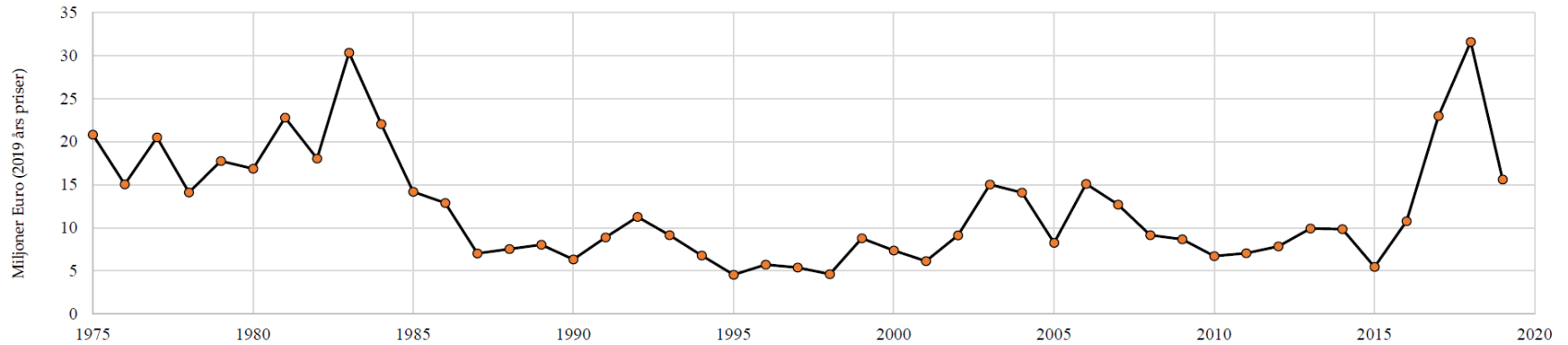
- Flera av de arbetssätt och styrmedel som användes för att ta svensk industri ut ur oljekrisen lyfts ibland idag fram som goda exempel.
- Den historiska ansatsen innebär en möjlighet att förstå hur viktiga förändringar över tid – exempelvis energiprisutvecklingen och politiska trender - påverkat inriktningen på energiutvecklingsarbetet i industrin samt statens stöd till detta.

Genomförande?

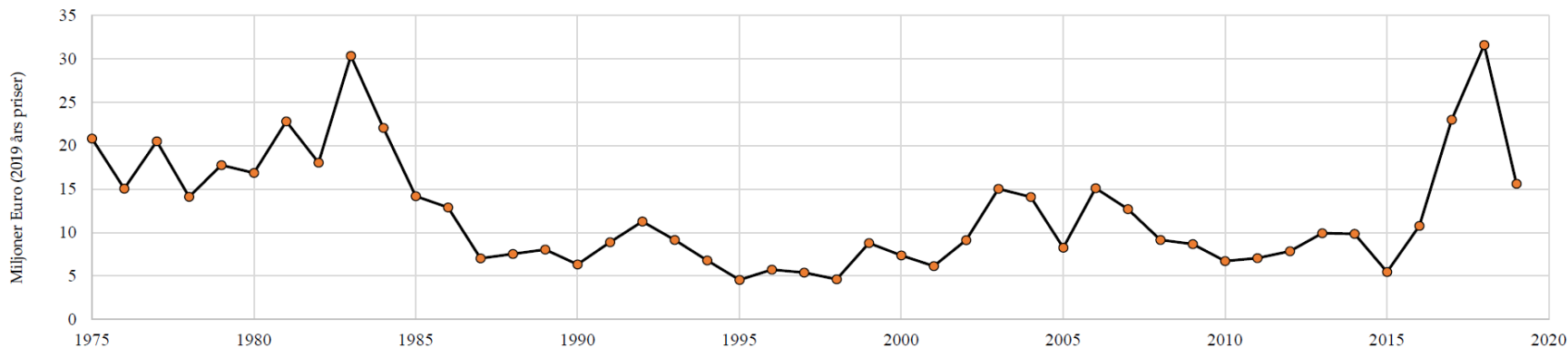
Innovationssystemansats med fokus på t.ex. branschtidskrifter, policydokument, tillståndsprövningsmaterial, och intervjuer.

Svenska statens stöd till FoU kopplat till industrins energianvändning (Källa: IEA)

Svenska statens stöd till FoU kopplat till industrins energianvändning (Källa: IEA)

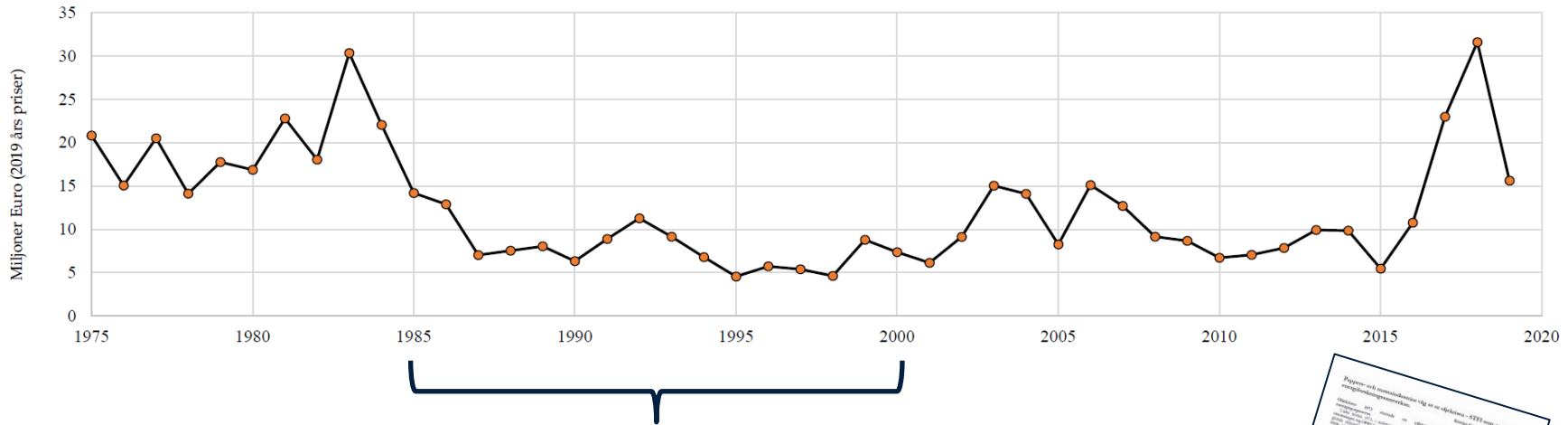

Vägen ut ur oljekrisen, och betydelsen av:

- ett effektivt branschforskningssamarbete, inte minst inom ramen för STFI:s verksamhet som en brygga mellan forskning och kommersialisering.
- staten som delfinansiär av industriell forskning, på energiområdet, t.ex. pilotanläggningar.

Svenska statens stöd till FoU kopplat till industrins energianvändning (Källa: IEA)

En förändrad spelplan, i form av:

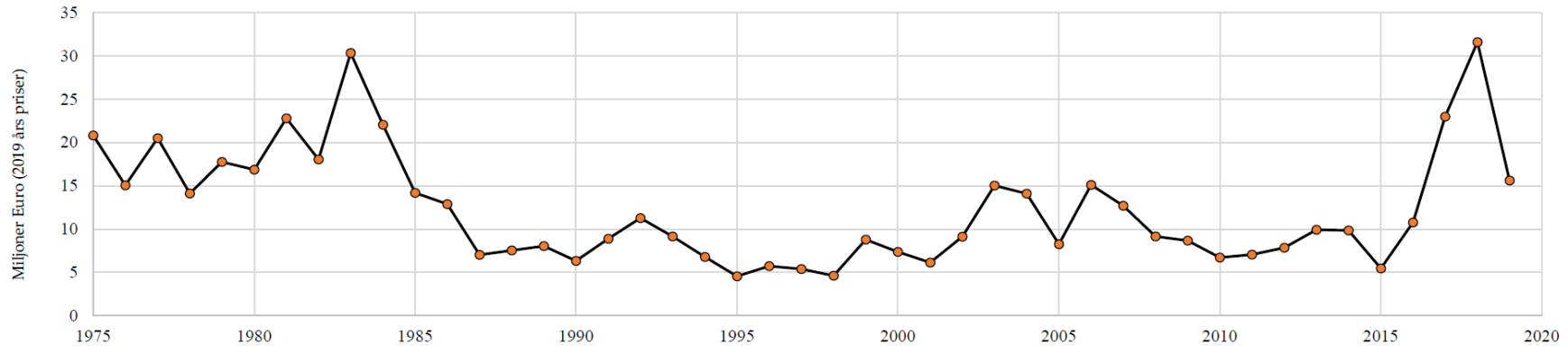
- Lägre världsmarknadspriser (på t.ex. olja)
- Ny syn på de kollektiva forskningsinstituten från såväl statens som industrins sida.
- Mer forsknings- och innovationsmedel till akademien.

STFI: "En vallgrav mellan grundläggande och tillämpad FoU"

Ökad konkurrens om FoU-medel samt mer projektfokus

Svenska statens stöd till FoU kopplat till industrins energianvändning (Källa: IEA)

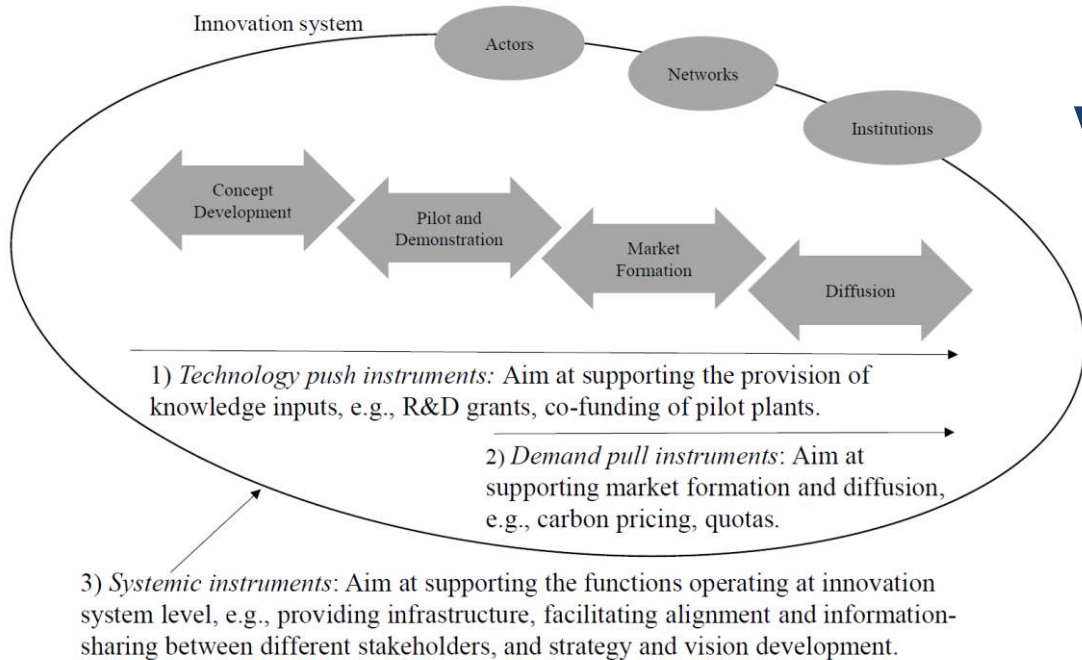
Fokus på produktutveckling och biomassans energipotential

- Pappers- och massaindustrin gör 'stigberoende' prioriteringar
- Svaga aktörsnätverk: pappers- och massaindustrin passiv. Oklara roller i innovationssystemet, immateriella rättigheter.
- En motsägelsefull styrmedelsmix och brist på koordinering på politisk nivå (t.ex. mellan olika departement).

Två generella lärdomar för politiken

Vikten av en effektiv styrmedelsmix

Tre kategorier av styrmedel

- Viktigt med en brygga mellan grundläggande forskning och industriell tillämpning, samt att etablera arenor där detta möjliggörs.
- Staten har en roll även i senare delar av utvecklingen (t.ex. pilot och demonstration, first-of-a-kind anläggningar).

En långsiktigt robust politik

- Tydliga tendenser till kortsiktighet i politiken (t.ex. FoU-stöd).
- Även väl fungerande innovationssystem kan urholkas över tid.

Vad göra?

- "Getting-expectations-right" just as important as "getting-prices-right"!
- Sekvenseringen av styrmedel.
- Fundera mer aktivt kring förhållandet mellan stat och industri – och (kanske) våra egna mentala bilder av detta.

"I want a story that won't challenge my worldview."

Thank you!